

**SÜLÜNDE CNEMİDOPTES MUTANS
(Robin ve Lanquetin, 1859)
OLGUSU VE TEDAVİSİ (İlk rapor)**

**ON THE OCCURENCE AND TREATMANT OF
CNEMİDOCOP TES MUTANS IN PHEASENTS**

*Ahmet CELEP **

*Mustafa AÇICI **

ÖZET

06.03.1995 günü Enstitümüz Parazitoloji laboratuvarına ayaklarda ve bacaklarda, kepeklenme ve çarpıklık şikayeti ile bir erkek, bir dişi sülün getirildi. Ayak ve bacaklardaki kabuklar bistüri ile kazınarak %20 KOH solüsyonu ile muamele edildi. Mikroskopik bakıda görülen akarlar Cnemidocoptes mutans (Robin ve Languetin, 1859) olarak tanımlanmıştır. Müteakiben %6 neguvon pomadının 2'şer gün ara ile 5 kez uygulanması ile sülünler sağaltıldı.

Anahtar Kelimeler: Sülün, Cnemidocops mutans.

SUMMARY

In this study, the Cnemidocoptic mange of pheasants which were submitted to our parasitology laboratory for species identification and treatments were carried out in March 1995. Microscopic examination of deep skin scraping cleared in 20 percent KOH revealed female and males mites. The lesions were most commonly seen on the legs of pheasants. C.mutans were identified from the mange lesions of our parasitology laboratory, Samsun Veterinary Control and Research Institute.

These pheasants were treated with %6 pomade Neguvon weekly five times.

Key Words: Pheasents, Cnemidocops mutans.

GİRİŞ

06.03.1995 Gün ve 464 sayılı protokol ile Enstitümüz parazitoloji laboratuvarına getirilen Osman KAYA'ya ait av hayvanı bir dişi, bir erkek sülünün muayenesinde, ayak uyuzundan şüphe edildi. Ayak ve bacak derilerinden kazıntı alınarak laboratuvar muayeneleri yapıldı.

Mimioğlu (2), Ülkemizde Cnemidocoptes mutans (Robin ve Languetin, 1859)'ın tavuk ve hindilerde görüldüğünü bildirmiştir. Neveu-Lemaire (3) aynı uyuz etkeninin Avrupa'da hindi, hindi palazı, piliç, Peç tavuğu, Sudan tavuğu, sülün ve muhtelif kafes kuşlarında görüldüğünü bildirmektedir.

Ülkemizde Cnemidocoptes mutans'ın sülünlerde görüldüğüne dair yayına

* *Uzm. Vet. Hekim Vet. Kont. ve Araşt. Enst. Samsun*

rastlanmadığından ilk rapor olarak bildirilmesi uygun bulundu.

MATERYAL VE METOD

06.03.1996 gün ve 464 sayılı protokol ile, Tarım İl Müdürlüğü Hayvan Sağlığı Şubesi Müdürlüğünden Laboratuvarımıza gönderilen iki sülünün ayak ve bacaklarından alınan kabuklar, %20 KOH içerisinde en az iki saat bekletilerek, stereo mikroskopta görülen uyuz etkenleri lam üzerinde alındı. Lamel kapatılarak uyuz etkenlerinin tür ayrımları yapıldı. Sülünlerin ayak ve bacakları ile, uyuz etkenlerinin fotoğrafları çekildi.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Enfeste sülünlerin ayak ve bacakları kalın kabuklarla örtülmüş olup, bacaklarda deformasyonlar görüldü. Kabukların altındaki sızıntılardan alınan kazıntılarda vivipar olan dişiler ve olgun erkekler, kalın kabuklarda ise parazitin nymph dönemleri görüldü. Sülünler Samsun yöresinden 3 ay kadar önce avlanan, fakat özel bakıma alınan hayvanlardı. Şekil 1 ve şekil 2’de erkek ve dişi sülünlerin ayak ve bacakları, şekil 3’te erkek Cnemidocoptes mutans (Robin ve Languetin, 1859) ventralden görülmektedir.

Neguvon pomadı (%6) ile ve ikişer gün ara ile yapılan 5 tedavi sonucunda sülünlerin şifaya kavuştuğu gözlemlendi.

TARTIŞMA:

Türkiye’de sülünlerde Cnemidocoptes mutans uyuzunun (Ayak uyuzu) görüldüğüne dair yayına rastlanılmadı. Mimioglu (2) Cnemidocoptes mutans’ın tavuk, hindi, peç tavuğu gibi kanatlıların ayaklarında kireçlenme hastalığı yaptığını bildirmektedir. Neveu-Lumaire (3) Avrupa’da hindi, hindi palazı, piliç, peç tavuğu, sudan tavuğu, sülün ve muhtelif kafes kuşlarında Cnemidocoptes mutans’tan ileri gelen ayak uyuzunun görüldüğünü bildirmiştir. Ülkemizde tavuklarda aynı uyuz türü oldukça yaygın görülmektedir.

Diğer (1) muhabbet kuşu ve papağanlarda, Cnemidocoptes pilae uyuzunu %0.2 neguvon solüsyonu ile tedavi ettiğini bildirmektedir. Aynı ilacın %6 pomat şeklinin kullanımı ile, sülünlerin tedavilerinden olumlu sonuçlar alındığı gözlemlendi.

KAYNAKLAR

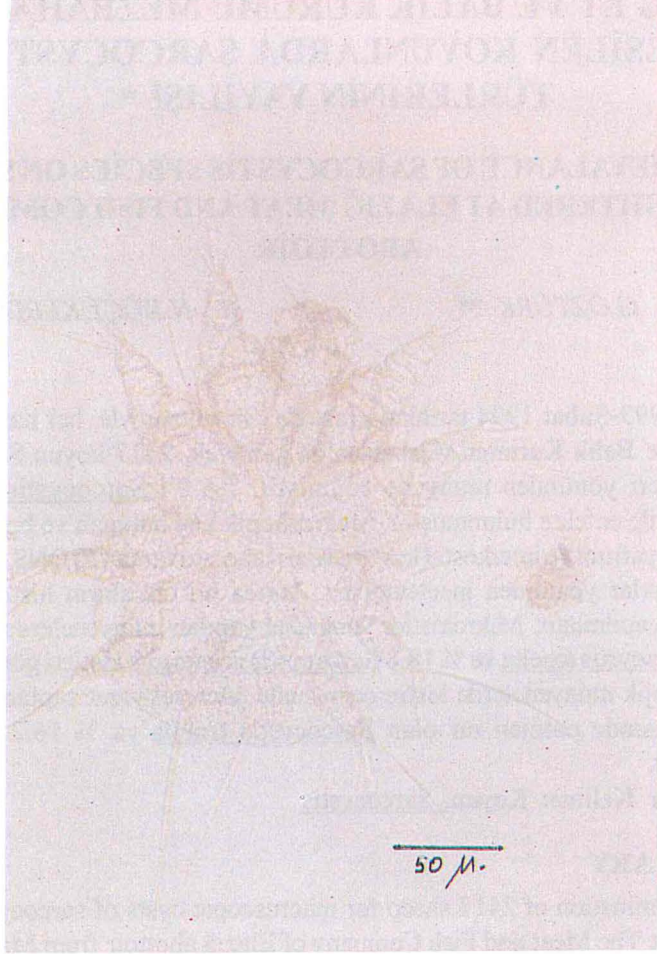
- 1- Diğer, P. (1987): Türkiye’de ilk Cnemidocoptes pilae (Lavoipierre and Griffiths, 1051) Bulgusu ve Neguvon’la Tedavisi. A.Ü. Vet.Fak.Derg. 35(1): 368-378.
- 2- Mimioglu, M. (1973): Veteriner ve Tıbbi Artropodoloji. A.Ü. Vet. Fak. Yay. 295/196. A.Ü. Basımevi, Ankara.
- 3- Neveu-Lumaire, M. (1938): Traite D’entomologie medicale et Veterinaire. Vıgot Freres, Paris.

Şekil 1. *Cnemidocoptes mutans* ile enfeste erkek sülün

Şekil 2. *Cnemidocoptes mutans* ile enfeste dişi sülün

Şekil 3. Ayak ve bacak kabuklarında erkek Cnemidocoptes mutans (ventralden)